

Hvad er god forvaltningsskik?

v/Folketingets Ombudsmand Jørgen Steen Sørensen

Konference, DGI-Byen, 6. november 2013

Forvaltningsrettens kilder

- Skrevne:
 - Grundlov.
 - Lov.
 - Bekendtgørelser mv.
 - Rets- og ombudsmandspraksis.
 - International ret.
- Uskrevne:
 - Retssædvaner.
 - Almindelige retsgrundsætninger.
 - Kommunalfuldmagten.
 - Anstaltsbeføjelser.
 - God forvaltningsskik.

God forvaltningsskik – historien

- Oprindeligt (næsten) kun god forvaltningsskik.
- Med tiden udvikling af egentlig forvaltningsret:
 - Gennem den juridiske litteratur, domstolene og Folketingets Ombudsmand.
 - Officialmaksime.
 - Proportionalitetsprincip.
 - Læren om saglige hensyn.
 - Betydningen af international ret.
- Grundlæggende kodificering i midten af 1980´erne.
- Tendens til mere og mere lovregulering.
- Men stadig betydelig plads for god forvaltningsskik – langt fra alt kan lovfæstes.
- Forudsat i forvaltningsloven:
 - Som udvikling af lovens regler (vejledning, begrundelse mv.).
 - Udenfor lovens regler (sagsbehandlingstid, høflig opførsel mv.).

God forvaltningsskik – definition?

- ”Et uskrevet sæt af handlenormer for forvaltningen, der udspringer af etikken: grundlæggende værdiforestillinger om forholdet mellem forvaltning og borgerne og om ”korrekt” adfærd i forvaltningen.”
- Alternativ: ”Begrebskategori til at opfange de normer, som nødvendigvis må gælde, men som ikke har støtte i andre retskilder, og som vanskeligt kan lovfæstes. At oversætte normer for almindelig god opførsel til handleregler for forvaltningen.”
- Variabler
 - I tilknytning til retsregler/i konkrete sager (udvidet begrundelsespligt).
 - I tilknytning til retsregler/som generel adfærd (forbud mod gaver).
 - Uden tilknytning til retsregler/i konkrete sager (sagsbehandlingstid).
 - Uden tilknytning til retsregler/som generel adfærd (rimelige åbningstider).

God forvaltningsskik – eksempler på normer

- Almindeligt hensynsfuld opførsel over for borgerne.
- Hurtig sagsbehandling.
- God vejledning.
- Forståelige breve.
- Åbenhed over for pressen.
- Generelt tillidsskabende adfærd.
- Rimelig dokumentation:
 - Skriftlighed i kommunikationen.
 - Journalisering.
 - Notatpligt.
- God forvaltningsskik under pres?

God forvaltningsskik – særligt om dokumentation

- Kategorier:
 - Journaliseringspligt.
 - Ordrede forhold, der gør det muligt at finde sagerne.
 - Skriftlighed.
 - Notatpligt.
- Vigtig udvikling fra god forvaltningsskik til egentlig jura.
- Eksempler fra praksis:
 - Sagen om Henrik Sass Larsen.
 - Tvangsmæssig udsendelse af udlændinge.
- Sanktioner?
 - Sjældent tjenstlige (strafferetlige) sanktioner.
 - I praksis navnlig ”processuel skadevirkning” for myndighederne.

Dokumentation – betydningen af ny offentlighedslov?

- Som udgangspunkt ingen betydning: ret til indsigt i dokumentation, men ikke pligt til produktion af dokumentation.
- Men modifikationer:
 - § 11: Ret til dataudtræk (sammenstilling af oplysninger).
 - § 12: Ret til databeskrivelse.
 - § 13: Revideret udformning af notatpligten.
 - § 15: Almindelig lovbestemt pligt til journalisering.
 - § 16: Almindelig lovregulering af postlister.
 - § 17: Almindelig pligt til aktiv information på hjemmeside.
- Kontroversielle bestemmelser vedrører andre spørgsmål, men kan muligt have indirekte betydning for produktion af dokumentation (f.eks. § 24 om ministerbetjening).